

FATUMER

Desembre 2012 | 3.5 € IVA Inclòs | REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL PI DEL BROI

LLIURES O MANIPULATS?

La cultura i el saber ens poden fer lliures de les manipulacions de la societat de consum i de les pressions dels grups de poder, que actuen des dels mitjans de comunicació per a crear opinió, modes i una societat submissa a les seves idees i interessos. La llibertat és poder decidir per un mateix després de valorar les diferents opcions que tenim per actuar. I els criteris per prendre decisions ens els dona la cultura, el sentit comú i l'experiència.

Ens han fet creure que vivim en una societat lliure, però quina llibertat poden tenir les

persones poc formades, que no valoren ni comparen la informació, per a les quals la televisió és l'única font de coneixement? Quina opció de llibertat té l'aturat o el treballador, amb salaris de misèria, si no és la d'acceptar les condicions laborals que li ofereix aquell que el pot contractar? Les pressions i els condicionants -econòmics, polítics, socials i religiosos- empenyen per tot arreu, i més en els àmbits rurals, on hi ha unes normes no escrites que tothom ha de complir.

Què som en aquestes condicions, lliures o manipulats?

SUMARI

EDITORIAL	2
FEM MEMÒRIA	
Mai és tard per saber la veritat	3
LA NOSTRA TERRA	
Graus de consanguinitat	4
Cançons i rondalles	6
Passejada per la cremada de les Petges	8
Agermanament amb Pinell del Solsonés	9
NOTÍCIES	
El Pinell després de la Batalla, identitat i cultura al servei del turisme	11
La bassa dels Estrets	12
Rovelló gegant	12
Recorregut pel patrimoni urbà del Pinell	13
Aturada als parcs eòlics	13
Alumnes de 1r, curs 2012-13	14
Alumnes de P.3, el curs 2012-13	14
Quintos i Quintes del '47	15
Impactes visuals	15
Eleccions al Parlament de Catalunya, 25 de Novembre de 2012	16
SALUT I NATURA	
Te verd, manantial d'antioxidants	17
Incontinència urinària	18
OFICINA D'ATENCIÓ AL CONSUMIDOR	
Factures de la llum més cares	19
ACTES DELS PLENS DE L'AJUNTAMENT	20
EL TEMPS	22
PASSATEMPS	23
INFORMACIÓ D'INTERÈS	24
SOLUCIÓ AL QUI ÉS QUI	24
COL-LABORADORS	25
MANUALITATS	27
PLATS D'ARA I D'ABANS	
Arròs amb pollastre i bolets	27
CONTRAPORTADA	28

EDITA

ASSOCIACIÓ CULTURAL PI DEL BROI

www.fut-es/~acpibro
C/e: acpibro@fut.es
http://www.webfacil.tinet.org/acpibro
facebook // pi del broi

Totes les opinions, suggeriments i articles signat són responsabilitat dels seus autors. Lo Fatumer los publicarà sempre que siguin respectuosos amb les persones i institucions.

CONSELL DE REDACCIÓ

Selvi Alcon, Agustí Colell, Magda Ferré, Ramon Hernández, Antònia Serres i Laura Vallespi.

COL-LABORADORS

Eleuteri Martínez, Assumpció Palau i Janet Vallespi.

FOTOGRAFIA PORTADA

Arc de Sant Martí
Foto: Antònia Serres

FOTOGRAFIES INTERIOR

Antònia Serres Buenaventura

CONCEPCIÓ GRÀFICA

optim.gr

TIRADA

300 exemplars

SUSCRIPCIÓ ANUAL (4 números)

12€

DIPÒSIT LEGAL

T-1436-95

ISSN

2013-6552

IMPRESSIÓ

optim.gr - Ascó

AMB LA COL-LABORACIÓ DE:

Generalitat de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

Diputació Tarragona

**CONSELL COMARCAL
DE LA TERRA ALTA**

**AJUNTAMENT DEL
PINELL DE BRAI**

MAI ÉS TARD PER SABER LA VERITAT

ANTÒNIA SERRES BUENAVENTURA

“ No te he escrito antes, porque he estado dos meses enfermo en la cama. Hoy ya me encuentro restablecido y con mi negocio en marcha”. Mª Carmen llegia aquestes paraules de la carta que el seu pare havia escrit el gener de 1940. La carta anava dirigida a Josep Borrull Alcón, de Coixeta, un amic que havia conegut a la presó. “Tu mujer nos trajo la comida aquel día, y con que ganas nos la comimos”. Ara, la filla estava confusa i emocionada. Mai n’havia sentit a parlar d’aquells fets a la família. Una desconeguda li acabava d’entregar una carta escrita pel seu pare feia 71 anys. “Mi padre murió en el 81 y mi madre hace cuatro años. Ella quizás conocía todo eso, pero nosotros, los hijos, no sabemos nada”, va comentar Mª Carmen.

Com en tantes famílies, les desgràcies de la guerra es van voler esborrar i no se’n parlava mai. Mª Carmen recuperava als 66 anys uns fragments de la vida del seu pare que reflectien les seqüeles del tracte a les presons franquistes. Tots els soldats republicans, a mesura que queien en poder de l’exèrcit nacional o quan tornaven dels camps de concentració de França, eren internats en camps de classificació o en presons, on s’estaven fins que arribaven els avals dels seus llocs d’origen, signats per l’alcalde, el cap de la Falange i la Guàrdia Civil. Segons aquests informes, eren alliberats o continuaven a la presó en espera d’un consell de guerra que decidia sobre la seua vida.

Josep i Francisco van tenir sort i només es van estar uns mesos a la presó de Tarragona. L’octubre de 1939 foren alliberats. No es van tornar a veure més, però les cartes que es van enviar reflectien la profunda amistat que es forja quan les persones conviuen i s’ajuden en condicions difícils. Josep va portar

sempre, plegades a la cartera, les dues cartes que li havia enviat Francisco.

Mai més no es van tornar a veure o comunicar, però el record va perviure sempre. A la mort de Josep, les cartes van passar a la seua fillola i ella me les va entregar a mi per veure si en un viatge a Madrid podia contactar amb la família de Francisco. Amb l’adreça i el nom de la sabateria em vaig dirigir al carrer indicat. Quan vaig ser davant del número 42, vaig comprovar que allí no hi havia cap botiga. Vaig trucar el timbre d’uns quants pisos per poder entrar i consultar les bústies, a fi de comprovar si hi vivia algú amb el cognom que buscava. En obrir-se la porta, vaig sentir veus que parlaven al primer pis. Vaig pujar les escales i en explicar el que buscava, una de les veïnes em va contestar que a ella, de petita, li compraven les sabates a la sabateria González, però que ara no era al número 42 sinó al 64 perquè temps enrere s’havia canviat la numeració del carrer. La recerca anava bé i apareixien alguns indicis. Anima-da, vaig arribar al número 64 del carrer Vallhermoso. Efectivament, allí hi havia una botiga, però no era una sabateria, sinó una botiga de disfresses, amb una noia jove que atenia uns clients.

No vaig perdre el temps a preguntar perquè estava segura que no en sabia res. Així que em vaig dirigir directament al portal 64. Un jove estava plantat a la porta. Li vaig preguntar si residia allí i si coneixia algú amb el cognom González. L’atzar va fer que aquell noi fos el porter de l’immoble i que, per tant, conegués tots els veïns. Estava a punt de trobar la persona desconeguda, i la confirmació del porter que allí vivia una senyora amb aquell cognom, em va apropar a la meua recerca. Va trucar al pis però no va contestar ningú. Vam pujar amb l’ascensor i la porta no es va obrir. “La señora habrá salido” -va afegir. Li vaig dir que l’endemà tornava a Catalunya i que si li podia deixar el meu telèfon. Que

el donés a la senyora González i que li expliqués que portava notícies del seu pare. Que em truqués aquell vespre.

Quan només havia caminat uns deu minuts de retorn, va sonar el mòbil. El porter em deia que la dona que buscava havia arribat i que si la volia veure podia arribat a la casa. Així ho vaig fer. El noi ja m’esperava a la porta, va trucar a Mª Carmen González i la dona va baixar tot seguit a la porteria. La prudència aconsellava no rebre a casa una desconeguda que portava notícies de molts anys enrere. En llegir les cartes, de seguida es va adonar que eren del seu pare. Estava confusa i emocionada. Ella, que ara tenia 66 anys, encara no havia nascut quan el seu pare les havia escrit. Vam anar a una papereria propera a fer fotocòpies de les dues cartes. “Mi madre conocería todo eso, pero a nosotros (els quatre germans) no nos dijeron nada”.

“COM EN TANTES FAMÍLIES, LES DESGRÀCIES DE LA GUERRA ES VAN VOLER ESBORRAR I NO SE’N PARLAVA MAI.”

Què va passar després? Imagino que ella, després de tornar a llegir i rumiar el sentit de cada paraula, va agafar el telèfon i va començar a trucar els germans, per explicar-los el que havia passat. L’endemà em va trucar agraïda perquè havia recuperat una petita, però significativa part de la vida del seu pare. També va trucar al Pinell i va parlar amb la fillola de Josep de Coixeta. Els protagonistes ja no hi eren, mai no es van tornar a veure, però els seus descendents, 71 anys després dels fets, reco-braven una memòria perduda.

En realitat va ser la conjunció de diverses circumstàncies casuals les que van fer possible la trobada. És així la vida?

GRAUS DE CONSANGUINITAT

ANTÒNIA SERRES BUENAVENTURA

La consanguinitat és la relació de parentiu que uneix les persones que vénen d'un ascendent comú. La consanguinitat constitueix un impediment, dins d'uns graus determinats, per al matrimoni; genera l'obligació d'ajuda alimentària fins al segon grau de consanguinitat; dóna dret a la successió intestada fins al quart grau, i produeix l'exempció, l'atenuació o l'agreujament de la pena o bé la tipificació del delictes quan és comès entre parents pròxims. El parentiu de consanguinitat pot ésser lineal (transmès per línia directa, de pares a fills). La proximitat en el parentiu per consanguinitat es determina pel nombre de generacions que separen als dos parents, i es mesura en graus.

· Línia recta ascendent: uneix algú amb aquells dels quals descendeix de manera directa: pares, avis, besavis, rebesavis, quadrisavis...

· Línia recta descendent: lliga a l'ancestre amb aquells que descendeixen successivament d'ell de manera directa: fills, néts, besnéts, rebesnéts, quadrinéts...

· Línia col·lateral: la sèrie de graus existent entre persones que tenen un ascendent comú, sense descendir una de l'altra: germans, oncles...

Aquí es presenten els graus de consanguinitat que s'inicien amb Camilo Serres i Dolores Borràs.

Els pares de Camilo es deien: Silvestre Serres Arnal i Antònia Pastor (de Maella)

Els pares de Dolores eren: Pere Borràs i Antònia Borrull

	I fills	II néts	III besnéts	IV rebesnéts	V quadrinéts	
Camilo Serres Pastor (1865-1941)	Josep Serres	Silvestre Serres	Pere Serres	Francesc Serres		
				M ^a Àngels Serres	Anna Alcoverro	
				Pere Serres	Txell Alcoverro	
		Manuel Serres	Antònia Serres			
			M ^a Cinta Serres			
	Cisco Serres	Josep Serres				
		Anita Serres	M ^a Teresa Borràs		Anna M ^a Puche	Anna Maria Vaquer
					Manolo Puche	Manolo Puche
					Maite Puche	Miquel Puche
			Josep Serres		Silvestre Serres	
					Daniel Serres	
		Silvestre Serres	Montserrat Serres		Silvestre Ortíz	
					Paco Ortíz	
					Laura Costa	
			Manolita Serres		Eva Costa	
				Martí Vaqué		
	Joanet Serres					
	Providència Serres					
	Teresina Serres	Antònia Vallespi			Verònica March	Ariadna Ferrer
					Llorenç March	Logan March
Lara March						
		Antonio March		Ivan March	Valèria March	
Francisco Vallespi				Laura Vallespi		
				Marta Vallespi		
	Roger Vidiella					
	Iolanda Vallespi		Núria Vidiella			
Peret Serres	Guillermo Serres		Rosendo Serres	Rosendo Serres		
			M ^a Fernanda Serres	Rafel Navarro		
	Dolores Serres			Paulina Ferré		
				Geraldin Ferré		
				Elena Ferré		
	Magí Ferré		Aida Ferré			

Composició foto: Verònica Serres

Camilo Serres i Dolores Borràs, als anys 40.

	I fills	II néts	III besnéts	IV rebesnéts	V quadrinéts	
Dolores Borràs Borrull (1867-1946)	Antònia Serres	Joan Serres	Antònia Serres	Lidia Suárez		
			Josep Suárez			
		Providència Serres	Jaume Serres	Rosa Serres		
			Ramon Borrull	David Borrull		
		M. Teresa Borrull		Marta Borrull		
	Pepito Serres	Vanessa Serres		Manel Vallespi		
				Abril Vallespi		
	Guillermo Serres	Pere Serres	Elena Serres	M. Teresa Serres	Sergio Piqué	
				Josep M. Serres		
				Albert Serres		
			José Serres	Verònica Serres		
				Miriam Serres		
				Marc Serres		
		Guillermo Serres				
		José Serres	Susanna Serres	Marc Segura		
				Pau Segura		
			Sergi Segura			
			Xavier Serres	Anna Serres		
		Núria Serres	Arnau Serres			
	Guillerma Serres	Cinta Ferré	Cinta Ricart	Daniel Álvarez		
			David Álvarez			
			M. Carme Ricard	Marta Cereijo		
			Marc Cereijo			
		Josep Ricard	Mònica Ricard			
			Cristina Ricard			
		Llorenç Ferré	Margarita Ferré	Margarita Pallarès	Aina Raventós	
				Jesús Pallarès		
Josep Ferré			Elisabet Ferré			
Llorenç Ferré						
Francesc Ferré	Eva Ferré					
	Iranzu Ferré					
Joana Ferré	Guillem Laboira					
	Joan Laboira					

CANÇONS I RONDALLES

ANTÒNIA SERRES BUENAVENTURA

La cultura dels nostres avantpassats es transmetia bàsicament per via oral. La majoria de la població era analfabeta i no existia cap del mitjans de comunicació que tenim ara. D'aquí la importància que tenia versificar qualsevol fet singular que passava al poble, des del festeig, la disputa entre els jòvens, la competència entre els pobles veïns...

Aquests fets es recitaven en versets i a vegades eren musicats amb una melodia, normalment de jota aragonesa, i es cantaven acompanyats de guitarres en diverses circumstàncies festives (la festa major, la festa dels quintos, la de Santa Magdalena, per Carnaval...) o mentre treballaven. També s'escrivía sàtira política, que es cantava amb les melodies dels pasdobles més coneguts

Els jòvens, acompanyats de les guitarres d'una rondalla, anaven a cantar a les noies. Al poble hi havia dues rondalles: una, que es trobava a la taverna de Xim, estava formada pels germans de ca Camilo -Josep, Guillermo i Cisco Serres Borràs-, que tocaven la guitarra, el guitarró i la pandereta, respectivament. Llorenç Amposta, de ca Rossico, tocava el guitarró. L'altra rondalla actuava a la taverna de Borràs i la integraven els germans de Barro: Batista amb la bandúrria i Àngel Vallespi Serrà amb la guitarra. També Llorenç Martí, Calilet, amb la pandereta, cantava i Manuel de la Minera tocava la guitarra. En les festes més importants (Sant Antoni, Sant Josep, festa de les confrades...) s'ajuntaven els dos grups i sortien a rondar pels carrers del poble.

Batista de Barro va ensenyar a tocar la guitarra i la bandúrria a un grup de nois: David Borràs Borràs, de Pasquale; Agustí Chertó Martínez, de Pasqual; Llorenç March Fornells, de Marquet; Francisco Pallarés Serrà, de Rata, i Valeriano Serres March, del Llop. Van començar cap a l'any 1947 i van continuar uns dos o tres anys més abans de deixar-ho córrer.

La llengua de majoria de les cançons era en català, però també n'hi havia en castellà. El caràcter satíric de moltes d'elles podia arribar a l'ofensa personal. En el recull¹ que presento a continuació les he classificat segons aquests conceptes i he respectat la pronúncia pròpia:

Competència entre pobles

Aquestes cançons assenyalaven les característiques o els defectes dels pobles veïns, sempre ressaltant les virtuts pròpies.

Lo Pinell és xicotet,
tot voltat de finestretes,
i al carrer de Miravet
hi ha una font en dos aixetes.

La vila del Pinell
a capital ha passat,
que han fet la carretera
i també un Sindicat.

Tres cosas tiene Pinell
que no las tiene Sevilla,
sierra de Pándols, Cavalls
y l'aubaga de l'Argila.

Pel Pinell hi passa el tren
que altres han refusat,
per culpa d'estos veïns
mos queda una mica apartat.

Los abogots del Pinell
pesquen la lluna a la bassa,
i a comptes de pescar peix,
pesquen fulles de carrasca.

Corbera la forada,
Benifallet lo llinfer,
Miravet lo purgatori
i el Pinell lo pla del cel.

No baigos a Prat de Comte
que és terreno de mussols,
i et faran menjar llangostos,
tant si vols com si no vols.

Cançons de festeig

A ton pare li diuen flor,
a ta mare la florera,
a ton germà lo clavell
i a tu, la clavellinera.

De guapeta ja n'és prou,
de ganxillo ja en saps fer,
i enamorada dels jòvens,
això és lo que a tu et convé.

No puedo cruzar el barranco,
me lo impide la arboleda,
si no me alarga la mano
la Bienvenida del Garxo.

Les noies del Pinell
tenen molts festejadors,
pos fan sàries i cabassos,
graneres i bufadors.

Descripció d'una situació

Calçonsillo i la Carme
han plantat carnisseria,
a ca Vidal de la plaça,
enfrente de l'abadia.

Alça l'aleta polleta,
no em picaràs pollastret,
que la noia de Mingueta,
es vol casar amb Manelet.

Silvestre en diu a la Paula:
Ai que mal ho passarem!
Mos hem casat massa jòvens
per falta d'enteniment.

Per la via passa el tren,
per la carretera els autos,
i pel carrer de la Xamba
hi passen los borratxos.

(Per esmentar un carrer, ho fan amb el nom d'un veí.)

Sacaries del Penyado
s'ha comprat un violí,
per a fer ballar les xiques
al carrer de Marcel·lí.

(Ca Marcel·lí era l'actual ca la Maria del Tore-ro, al carrer de la Font.)

Sacaries del Penyado
s'ha comprat una guitarra
per a fer ballar les xiques
del carrer de Mingarra.
(És el mateix tema amb alguna variació.)

A la Societat han matat un gat
i l'han fet en salsa,
i han acovidat a l'amo del gat
i a la tia Eufràsia.

Maria la Xorobia
no tiros aigua al carrer,
perquè passarà el teu maco
i s'embrutarà el calcer.

En ma vida he rigut tant,
com un dia collint tomaques,
quan vaig veure una gallina,
que portava calces blanques.

1 Cançons procedents del recull d'Estevania de la Zabiell, Teresa del Massanenc i Raimon Serres Guari.

Les figues, per a ser bones,
han de tindre tres senyals,
coqueretes, maduretes,
picadetes dels pardals.

Mare de Déu del Pilar,
del Pilar de Saragossa,
feu-ne vindre a mon pare,
en salut i bona bossa.

(Ho cantaven les xiquetes dels
pares que havien anat a treballar
fora.)

Lo ruc va caure, va relliscar,
los dos en terra mon vam anar,
espartenyas velles i ferro vell,
adoba cossis, adoba cossis, plats
i ribells.

La música és de Bolo,
i la font del Serraller
i lo millor de la plaça
per a Pere del Fuster.

(Fa referència a la família de músics
de ca Bolo i a l'atguatzil, que
rebia productes que venien a la
plaça.)

La Dolores de Senécio
ha anat a festes a Bot,
i quan tornarà a baixar
ja vindrà amb un xicot.

Descripció i sàtira personal

Mare de Déu de ca Cauvi,
nostre senyor del Gaiter,
la custòdia de Vinaixa
i la manxa del Ferrer.

Calla tu, cantaré jo,
cara de setrill de pobre,
que el dia que tu vas nèixer,
va nèixer el ruc de mon sogre.

Cara de mangranes agres
i taronges sense suc,
lo dia que tu vas nèixer,
va nèixer lo nostre ruc.

Jo sé què ha dit ta mare,
que a mi no em vol de nora.
Jo tampoc la vull a ella
ni per tia ni per sogra.

Una xica alta i prima,
seca com un abadejo,
perquè li tiro ullades,
se pense que la festejo.

A la finestra l'he vist,
embolicada amb un gorro,
me pensava que era ella,
i era el gos que treia el morro.

Qui vulgo comprar gossina
que vaigo al carrer de Carxant,
que allí trobarà a les tres xiques
al mig del carrer vagant.

En tu puerta planto un pino
y en tu ventana un romero,
para que no te queme el sol,
cara de gos perdiguero.

Sàtira política

Los regidors del Pinell
van menjar carn i salsitxes,
i per no pagar el sopar,
regalaven les Argiles.

Pianola, Pianola,
ja no menjaràs més figues,
perquè los hòmens que surten
les han deixat podrides.

Señor alcalde mayor,
no merece usted la vara,
que merece ser pastor,
pastor de cabras blancas.

El Sindicat

Fa esment als problemes per pa-
gar la construcció del Sindicat i al
robatori de la caixa.

Lo Pinell és un colador,
lo Pinell està foradat,
tots los esforços agrícoles
marxen pel Sindicat.

Al Sindicat hi fan vins,
les ametles no han pagat,
i la caixa, que és movable,
a Planes de Móra han trobat²

Los importants del Pinell
han hagut d'anar a l'arròs,
pel culpa del Sindicat,
no l'haguessen fet tan gros.

Aspectes religiosos

Santa Magdalena florida
ja surt en processó,
i cantant les al·leluies
ja estem a l'esmorzador.

Per la festa de Sant Antoni
tots els burros mengen coca,
el gaiter toca la gaita
i a la plaça ballen la jota.

Santa Paulina d'Ascó,
Sant Blai de la Fatarella,
Sant Gregori del Pinell i
Sant Domingo de Rasquera.

Bàrbara em dic,
cent quintals peso,
qui no ho vulgo creure
que em sospeso.

Cançó dels quintos

Me despido de la Creu,
i del collet de la Bassa,
també de nostre Senyor i
Sant Llorenç de l'altra banda.

(Ho cantaven els nois que marxa-
ven a treballar fora i feien esment
al braç de la Creu de la sortida del
poble, que tenia gravat als seus
braços aquests noms.)

Melilla no es Melilla,
Melilla es un matadero
porqué matan a los soldados
como si fueran corderos.

(Cançó dels nois que anaven a la
guerra d'Àfrica. Va morir un noi
de cal Sec i un altre de ca Arnal.)

De Puerto Rico a la Habana,
me tengo que pasear,
porquE hay una morena
que la quiero cortejar.

Mocita voy al servicio
cortito pa mi será
sólo en ti yo voy pensando,
penas en mi no habrá.
Al despedir este pueblo,
pueblo para mi natal
donde padres tengo,
hermanos, mi novia,
la dicha que más puedo hallar.

Pinell de Brai es mi pueblo,
pueblo donde yo nací
y nunca olvidarte puedo,
sólo vivo para ti, para ti.
Y viva las mozas, viva,
viva y lo puedo cantar,
porque con una de ellas
me tengo yo que casar³.

(Rondalla que cantaven els quin-
tos quan anaven al servei militar
l'any 1920.)

Cançons infantils

Es cantaven als més petits al
bressol per dormir, per fer-los
riure o eren cançons de corro.

Jo en sé una cançó
de fil i cotó,
campana de fusta
i batall de segó.
A trossos i a mossos
me'n faig un xipó,
me minjo la figa i
llanço el putxó.

Antònia la cerimònia,
xafadora de tupins,
sa mare li pega surres,
davant de tots los fadrins.

Pis pissiganya,
oli de la ganya,
pis pissigó oli d'Aragó.

Marieta vés a casa
que ton pare ja ha vingut,
t'ha portat una pinteta
de la font de la salut,
tomba llàüt.
La gallina blanca
tot ho escampa,
la gallina negra
tot ho arroplega.

Fa fred, fa calor,
vés-te'n tu que tens raó!

2 Notícia apareguda a l'Heraldo de Tortosa el dia 14 de maig de 1930.

3 Cançó recollida per Teresa del Massanenc, de part de son pare Bernabé.

PASSEJADA PER LA CREMADA DE LES PETGES

El dia 16 de setembre, l'Associació Escarritxaulls va organitzar una sortida per a comprovar els efectes de la cremada del dia 15 de juny a la serra de Cavalls. Vam pujar pel racó de la font de la Gota i ens vam haver d'ajupir per passar pel forat. Vam seguir la vorera dreta del barranquet que s'inicia una mica més amunt i aviat vam trobar tota la vegetació cremada. El vent ja s'havia endut la cendra, però el gris i negre eren els colors dominants de les pedres, així com també els burxots de les rames més grosses dels arbustos i pins, que dibuixaven una teranyina negra amb les seves restes carbonitzades. El més sorprenent era que, en mig d'aquella desolació, començava a aparèixer la vida. Tot i que no havia caigut ni una gota, de tant en tant es podien veure els brots verds de les *matisses* i alguna *paumera*.

Ara també es dibuixaven perfectament els antics bancals i marges que els nostres avantpassats van construir per guanyar una mica de terreny on plantar els arbres que no podien conrear a les zones més planes i bones del terme, que cultivaven les famílies benestants. Casetes caigudes, algun cocó, encara en bon estat, i l'era on batien els cereals abans de baixar el gra i la palla cap al poble pel caminet que feia cap als Quatre Bancals de Sarraco. Allí ja hi arribava el camí de carro.

Vam trobar moltes restes de metralla, bombes de Lafitte de la batalla de l'Ebre i les trinxeres on soldats de la República van defensar aquest territori i on molts hi van deixar la vida durant la contraofensiva de l'exèrcit nacional. Molta història i experiències de tot tipus es troben amagades entre les pedres, els marges i les casetes caigudes, testimoni muts d'un temps que ja no tornarà.

La vida segueix el seu cicle: la vegetació tornarà a créixer, les cabres salvatges, que ara han abandonat el territori, tornaran a pasturar per aquests indrets on ara només alguns insectes i alguna serp s'atreveixen a moure's entre les pedres.

Caseta i cocó de la Petja del Gep.

El grup abans de passar pel Forat.

Restes d'un niu cremat.

AGERMANAMENT AMB PINELL DEL SOLSONÈS

El dia 20 d'octubre es va celebrar l'acte d'agermanament entre els dos pobles que tenien el mateix topònim, Pinell, fins al 1916, moment en què al nostre poble se li va afegir el complement de Brai i, més tard, al poble de Lleida, el de Solsonès.

Uns 50 veïns de Pinell del Solsonès, acompanyats de les autoritats pertinents, ens van visitar. Primer es va realitzar la lectura i la signatura de l'acta d'agermanament al nostre ajuntament i, després, van visitar el Centre Polivalent, on els artesans del poble tenien preparada una mostra dels seus productes.

Amb la col·laboració de les associacions Escarrixaulls i Pi del Broi, van visitar l'exposició "Les veus del front" i van fer una passejada fins les cases Caigudes i les cases Penjades, abans d'anar a dinar a ca l'Àngel. Finalment, van visitar el Sindicat, mostra important dels cellers modernistes de principis del segle XX.

Esperem que la relació sigui fructífera.

Aquí teniu la declaració d'intencions completa:

DECLARACIÓ D'INTENCIONS D'AGERMANAMENT ENTRE ELS MUNICIPIS DE PINELL DE BRAI I PINELL DE SOLSONÈS

Els municipis de Pinell de Brai i Pinell de Solsonès, representats pels seus respectius alcaldes acorden:

Atès que només hi ha dos municipis amb el topònim "Pinell" a tot Catalunya, que són els municipis de Pinell de Brai i Pinell de Solsonès, i atès que hi ha el desig per part dels dos consistoris de signar aquest manifest d'agermanament, degudament consensuat.

- Que l'amistat i la solidaritat entre els dos municipis sigui un element bàsic per establir relacions socials, culturals i d'intercanvi d'experiències polítiques, econòmiques i socials, amb l'objectiu d'impulsar el progrés, la justícia i la cohesió social.

- Que les relacions d'amistat i cooperació han de respectar i garantir les respectives autonomies locals, com a senyal de llibertat plena dels municipis.

- Que l'objectiu d'aquesta amistat és la de donar a conèixer els dos municipis que partint de realitats diferents, poden sumar esforços

per tal de potenciar l'intercanvi d'experiències en diferents àmbits, la cooperació i la resolució de problemàtiques comunes amb la voluntat d'afavorir-ne la cohesió, el progrés i el bé comú.

Per tot això, es proposa acordar,

Primer: Formalitzar mitjançant el document oficial de protocol, l'agermanament entre els municipis de Pinell de Brai i Pinell de Solsonès. Després dels tràmits oportuns, aquest document serà aprovat per acord del Ple de les dues corporacions i els membres de cadascuna d'elles tindran les facultats per adquirir els compromisos que es detallen en aquest document.

Segon: Els dos municipis es comprometen a col·laborar i cooperar mútuament respectant

sempre l'autonomia municipal de cadascun d'ells.

Tercer: Les relacions d'agermanament, es realitzaran mitjançant l'intercanvi d'experiències en diferents àmbits, visites i col·laboracions mútues.

Quart: La durada del present acord d'agermanament es preveu indefinit. En el cas de que una de les parts ho consideri oportú, es podrà rescindir.

Cinquè: Facultar a l'alcalde o representant de cada ajuntament, per tal que en nom i representació dels seus respectius ajuntaments, porti a terme la seva signatura.

Pinell de Brai, 20 d'octubre de 2012

Els artesans dels Pinell ofereixen els seus productes als visitants.

Veïns de Pinell del Solsonès visiten el Sindicat.

EL PINELL DESPRÉS DE LA BATALLA, IDENTITAT I CULTURA AL SERVEI DEL TURISME

Dues Associacions del poble -Escarritxaulls i Pi del Broi- han col·laborat amb l'Ajuntament per recuperar part del patrimoni històric, que mostrarà als pinellans i als visitants del Centre d'Interpretació de la Batalla de l'Ebre "Les Veus del Front", els efectes dels bombardejos sobre el nucli urbà del Pinell. El diumenge 2 de desembre es va inaugurar la recuperació de part de les trinxeres dels Codissos, que dominaven la carretera de Gandesa i al Centre Polivalent, l'exposició "El poble després de la Batalla".

El Pinell de Brai reforça així els seus actius turístics amb dos nous punts d'interès;

Trinxeres dels Codissos.

Visita a les trinxeres dels Codissos.

Exposició El poble després de la Batalla al Centre Polivalent.

L'exposició fotogràfica mostra l'estat en què va quedar part del Pinell de Brai després de la Batalla de l'Ebre. Antònia Serres comenta que *"mentre va durar la Batalla de l'Ebre, diverses incursions dels avions italians i alemanys van destruir unes 79 cases. Aquestes imatges ens permeten comprovar les terribles conseqüències d'una guerra i recuperar la visió d'una part del poble, com l'aspecte que tenia la plaça amb el perxe del Monco i el de la Cooperativa, ara desapareguts."*

Les imatges foren captades en diversos moments de la batalla i algunes porten la data del 4 de novembre de 1938, quan l'exèrcit de Franco va entrar al Pinell, moment en què la població havia estat evacuada i només unes quantes persones grans s'hi havien quedat. Les fotografies foren recuperades casualment l'any 2006 a la Biblioteca Nacional de Madrid. Alguna fotografia tenia un segell del *Ministerio del Interior* amb una frase on podia llegir-se: *Una de las calles de Pinell destruídas por los rojos, o El paso de los rojos en el pueblo de Pinell*. La realitat era que aquestes destrosses foren causades per l'aviació nacional quan el poble estava ocupat pels republicans.

D'altra banda, l'Associació Escarritxaülls presenta la recuperació de les trinxeres dels Codissos, prop del nucli urbà del Pinell, on s'ha netejat l'espai històric per a què sigui accessible i estigui a disposició dels visitants que arriben a la Terra Alta atrets pels espais de la Batalla de l'Ebre que ja són visitables.

Aquestes dos actuacions formen part del projecte de dinamització turística del municipi, que centra l'atenció en els eixos de la Via Verda, la Catedral del Vi, l'agroalimentació i la Batalla de l'Ebre. Lluís Melich, alcalde de la població comenta que *"s'estan tirant endavant diverses propostes que han de ser una realitat a partir de la Setmana Santa del 2013. Estem treballant amb els agents turístics locals, que són els que es guanyen la vida i el pa, per millorar-ne els punts d'atracció turística. Aquest camí ens ha de dur a bon port. És bàsic fer participar la gent del poble en el procés d'aprofitament turístic, sostenible i cooperatiu."*

L'exposició fotogràfica "El Pinell després de la Batalla" podrà veure's al Centre Polivalent, a la planta baixa del Centre d'Interpretació les Veus del Front que el COMEBE té al poble, i complementarà els continguts visitables.

Imatge de la cota 705, la cota 666 i la mola d'Irto al Pinell de Brai, des de les trinxeres dels Codissos.

Soldat i pinellà a la plaça de l'Església. Any 1938, el Pinell de Brai.

LA BASSA DELS ESTRETS

La majoria dels pobles amb rius al seu terme tenen habilitades zones de bany on els veïns poden gaudir-hi de la natura. Al Pinell també anàvem a banyar-nos al riu Canaletes, a la bassa dels Estrets i a la Peixera, però fa anys que l'espai s'ha degradat molt.

Aquest estiu, amb la manca de pluges, hem vist com el riu s'ha assecat i han aparegut grans troncs incrustats a la sortida dels Estrets. Ara l'Ajuntament ha tallat els troncs i ha netejat la bassa, preparant-la pel bany. Dos dies després, les abundants pluges al terme d'Horta han fet que el riu baixi ple i aviat el Canaletes tornarà a ser un dels rius menys contaminats i plens de vida.

Tant de bo els veïns del Pinell puguem gaudir del riu i del seu entorn el proper estiu!

Neteja de la bassa dels Estrets, el dia 19 d'octubre.

La bassa plena, el dia 21 d'octubre.

ROVELLÓ GEGANT

Les abundants pluges d'aquesta tardor feien presagiar un bon any de bolets. El que no podia imaginar-se José de la Picaïta era trobar-se un rovelló de 900 g de pes i 30 cm de diàmetre a la serra de Pàndols. Sabíem que era un dels bons buscadors de bolets del poble i que coneixia les millors rovelloneres, però el dia 21 de novembre també el va acompanyar la sort al descobrir el que semblaven dos rovellonets i, a mesura que va començar a treure la pinassa, es va adonar que la grandària era d'un únic rovelló! Ningú recorda al poble haver vist un rovelló d'aquestes dimensions pel nostre terme.

RECORREGUT PEL PATRIMONI URBÀ DEL PINELL

Aprofitant les Jornades Europees del Patrimoni, el dia 30 de setembre l'Associació Escarrinxulls i l'Associació Pi del Broi van organitzar un recorregut pel nucli urbà del poble per tal de conèixer i valorar el patrimoni històric i arquitectònic del Pinell. Des del Sindicat es va pujar pels Valls i es va veure on eren els diversos portals que tancaven el poble fins el segle XIX. A la plaça, amb les fotografies, es va identificar els perxes que van caure durant la batalla de l'Ebre i finalment es va arribar fins les cases caigudes i el mirador de la Lleva del Biberó, passant pel carrer del castell.

El grup inicia el recorregut davant la Cooperativa.

Parada a la plaça de la Vila per comentar com era la plaça abans.

ATURADA ALS PARCS EÒLICS

Segons escriu Andreu Caralt al Diari de Tarragona del dia 3 de desembre, el president de Fersa, Sr. Francesc Homs va declarar a les jornades sobre energia celebrades a Móra la Nova, que nous obstacles impedeixen el desenvolupament eòlic: "en primer lloc, l'actual suspensió temporal a les primes a les energies renovables i la incertesa davant el futur marc regulatori previst per al sector, en segon lloc, l'anunci del govern del PP d'aplicar un impost lineal del 6% a la generació elèctrica, i en tercer lloc, les extraordinàries dificultats per trobar el finançament bancari necessari".

Aquesta empresa disposa de projectes de parcs eòlics, previstos a Benifallet, Xerta, Prat de Comte i el Pinell de Brai.

ALUMNES DE 1R, EL CURS 2012-13

ALUMNES DE P-3, EL CURS 2012-13

QUINTOS I QUINTES DEL 47

Els quintos i quintes del 47, acompanyats de les seues parelles, celebren un dinar.

IMPACTES VISUALS

FOTO CEDIDA PER LA TERESA DE CATXARRÍ

Si volem tot és possible, com aquesta bonica convivència. No és un bon exemple pels humans?

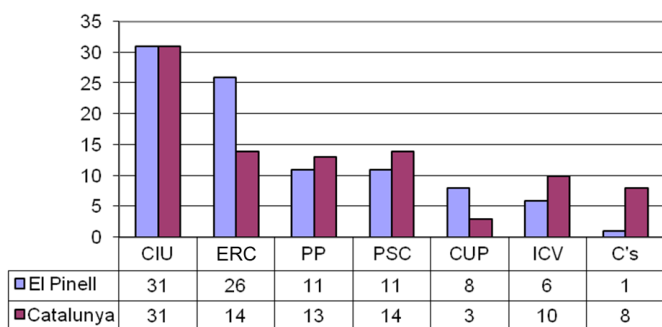
ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA, 25 DE NOVEMBRE DE 2012

AGUSTÍ COLELL MARTÍNEZ

A més, altres 22 vots van anar a candidatures sense representació parlamentària, 13 vots en blanc i 17 nuls.

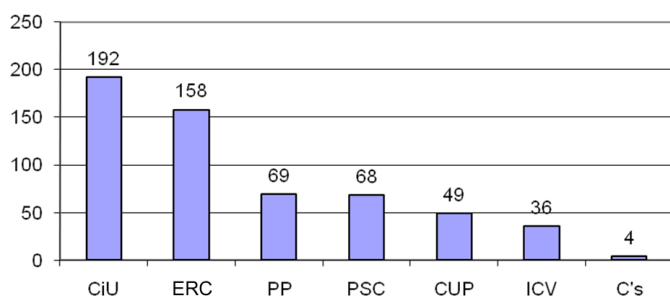
Exposem els resultats en % de les eleccions al Parlament del 2012 que s'han obtingut al nostre poble i a Catalunya.

Percentatges El Pinell/Catalunya 2012

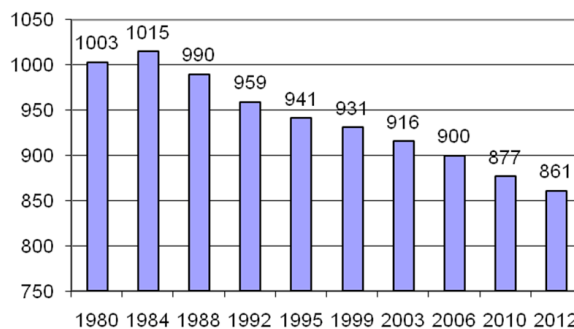

Deixant a part els vots a partits sense representació parlamentària, el número de vots es poden llegir al següent gràfic:

Número de vots per partits amb representació Parlamentària

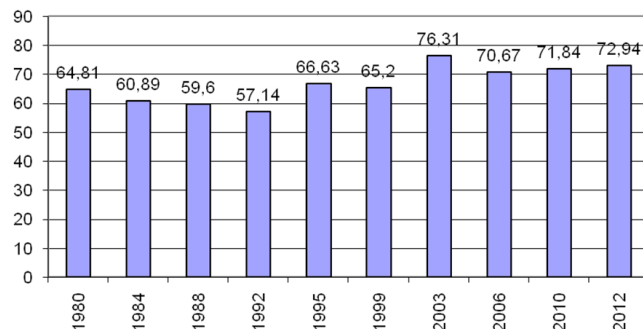

Evolució del cens electoral

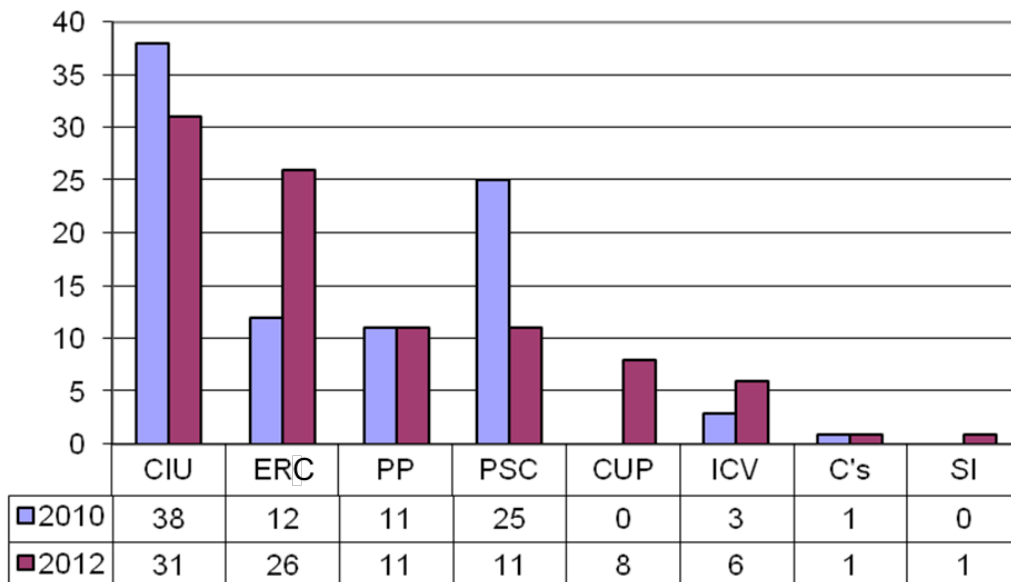

En les següents gràfiques presentem l'evolució del cens electoral d'El Pinell de totes les eleccions al Parlament així com els percentatges de participació. Observeu que l'escala vertical comença al 750 en el número de persones censades.

Evolució de la participació en %

En una darrera gràfica es comparen els resultats, en percentatge de vots, de l'any 2010 amb els de l'any 2012.

TE VERD, MANANTIAL D'ANTIOXIDANTS

ASSUMPCIÓ PALAU

El te verd està ple de poderosos antioxidants lligats a múltiples beneficis a la salut. Existeixen diferents varietats de te verd que responen a un mètode particular de processat o inclòs a l'aparença externa del producte final, però tots provenen de la mateixa planta: la *Camellia sinensis*. Aquest en particular, al no estar fermentat, conserva intactes els components vitamínics, antioxidants i medicinals existents a les fulles.

Al te verd s'hi han identificat més de 300 ingredients actius. Entre ells cal destacar els polifenols, la cafeïna, un bon nombre de minerals i vitamines, així com aminoàcids essencials. Una combinació molt beneficiosa per a la salut.

El te conté diversos tipus de polifenols, però els més abundants són els flavonoides. En un principi es va pensar anomenar-los vitamina P, però la seva enorme varietat va impedir classificar-los com una sola vitamina. Es tracta de nutrients diferents a les vitamines i als minerals. Entre les seves funcions està la d'actuar com antioxidants, protegint els teixits del deteriorament causat pels radicals lliures. Els principals flavonoides presents al te pertanyen a un tipus de substàncies co-

negudes genèricament com catequines. Les quatre catequines principals del te són: EC, ECG, EGC i EGCG. Diferents investigacions han demostrat que les EGCG per si soles concentren el 32% de tota l'activitat antioxidant del te verd. Les catequines del te verd són 100 vegades més efectives que la vitamina C i 25 vegades més potents que la vitamina E. Així, l'acció antioxidant del te verd és la base de quasi totes les propietats saludables com la prevenció de les malalties cardiovasculars, la reducció dels riscos de càncer impedit que els radicals lliures danyin i causin mutacions a les cèl·lules i l'endarreriment de l'envelliment de la pell i dels òrgans interns.

UN ESTIMULANT

Gran part de la popularitat que el te ha gaudit al llarg de la història es deu a l'efecte estimulante, que es tradueix en un increment de l'estat d'alerta, alleugerint, al mateix temps, la fatiga. El contingut en cafeïna és el causant principal d'aquests efectes. Altres substàncies presents de la mateixa família són la teofil·lina i la teobromina.

La ingestió de cafeïna redueix els temps de reacció, incrementa l'estat d'alerta i millora la concentració mental. Entre els efectes físics figura l'estimulació dels sucus gàstrics, dels ronyons i de tot el me-

tabolisme general de manera que possiblement ajuda a eliminar toxines. L'estímul sobre el múscul cardíac i, sobretot, el sistema respiratori, genera una major aportació d'oxigen al cervell i un major rendiment muscular.

“LA INGESTIÓ DE CAFÈINA REDUEIX ELS TEMPS DE REACCIÓ, INCREMENTA L'ESTAT D'ALERTA I MILLORA LA CONCENTRACIÓ MENTAL”

ANTIOXIDANTS A DOJO

Els polifenols no són els únics antioxidants que contenen te verd, ja que també presenten vitamina A, vitamina B2, vitamina C i carotenoides. La vitamina A exerceix un efecte protector sobre les mucoses i protegeix el sistema cardiovascular reduint l'oxidació del colesterol LDL, que és el que causa la arteriosclerosi; la vitamina B2 ajuda a mantenir una pell sana, així com el cabell i les ungles, i és molt beneficiosa per a la visió ja que alleugera la fatiga ocular; la vitamina C protegeix del càncer de la cavitat bucal, d'esòfag, d'estomac i de pàncrees, al mateix temps que evita l'oxidació de les vitamines A i E, prolongant-ne l'efectivitat, i, per últim, la vitamina E és també un potent antioxidant que compleix la funció de protegir les membranes cel·lulars del mal causat pels radicals lliures. També redueix la incidència de certs tipus de càncer, especialment de pulmó, d'esòfag i d'estomac.

Com ja hem dit, el te verd conté nombrosos aminoàcids (triptòfan, glicina, serina...) però n'hi ha un que és exclusiu del te verd: la teatina. En l'actualitat s'estan realitzant diferents investigacions sobre la teatina perquè s'ha demostrat que incrementa significativament l'efectivitat de diferents medicacions contra el càncer.

Revista Integral. Núm. 389, pàg. 82.

INCONTINÈNCIA URINÀRIA

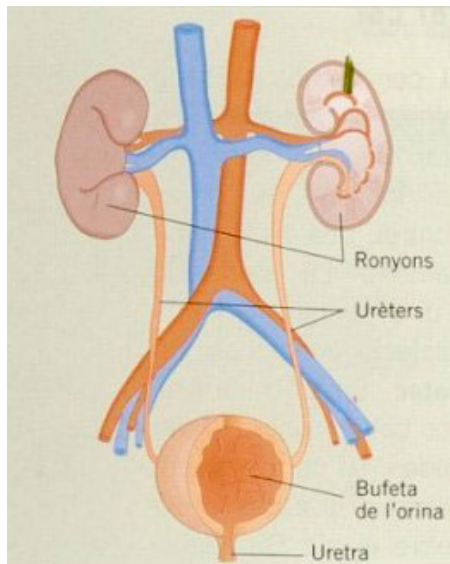
M. CARMEN CELMA (LLEVADORA)
ANNA Mª GIMENO (DIPLOMADA EN
ENFERMERIA DE L'EAP TERRA ALTA)

La incontinència urinària és la pèrdua d'orina en una quantitat i freqüència suficient per a provocar un problema higiènic i social a la persona que la pateix, tant si és home com dona. És un tema de gran importància ja que la persona que la pateix té sentiments d'impotència, de frustració, de dependència i d'aïllament. També afecta l'autoestima per por a fer mala olor. Causa una disminució de la qualitat de vida d'homes i dones i també causa un gran impacte en el cost sanitari per l'elevada despesa en compreses i bolquers.

No es pot considerar "tant normal" que se'ns escapi el "pipí", i hem de fer alguna cosa per a millorar la situació. Es normalitza la qüestió a partir de propagandes com la de les compreses on surten dones d'edats encara no massa avançada acceptant el problema com una cosa normal. NO ÉS NORMAL. És un tema important per tractar obertament, ja que petits canvis milloren molt la vida de les persones que pateixen. No sol ser, tampoc, un motiu freqüent de consulta mèdica (la normalització televisiva funciona). Per tant, en tenim un infradiagnòstic.

Hi ha diferents tipus d'incontinència:

- **Transitòria:** Apareix durant un període de temps limitat, sol ser secundària a diferents processos.

- **Persistent o establerta:** Pèrdues de més de 4 setmanes de duració.

Anatòmicament, l'aparell urinari consta de:

La **bufeta**, que és un òrgan muscular buit en forma de sac que té la funció d'emmagatzemar orina. Se situa a la pelvis i es comunica amb la uretra en la seva part inferior.

La **uretra**, que és el conducte que transporta l'orina de la bufeta a l'exterior.

Hi tres grups de músculs que són els principals encarregats del control de l'orina: la bufeta, que és un múscul per ella mateixa; els músculs de l'esfínter, que fan que la uretra s'obri o es tanqui, i els músculs del sòl pelvià, un grup de músculs localitzats a la part inferior de la pelvis que fan suport als genitals, bufeta i recte. El mal funcionament d'algun d'aquests grups de músculs pot donar lloc a tenir trastorn en la continència de l'orina.

Cal remarcar que, en el cas dels homes, s'ha de tenir en compte que qualsevol canvi en la forma i consistència de la pròstata, glàndula travessada per la uretra, pot afectar també al tema de la seva continència urinària.

Es cataloga la incontinència en diferents tipus, depenent de com es presenta:

· **Incontinència d'esforç o estrès:** És una pèrdua de petites quantitats d'orina provocada per l'augment de la pressió intra-abdominal quan, per exemple, es fa un esforç, es tus, es riu, es fa exercici físic o es fa un canvi sobtat de posició. És més freqüent en dones obeses, o que han tingut diversos fills o quan es retira la regla. També és habitual en persones amb problemes respiratoris i/o de restrenyiment.

· **Incontinència urinària d'urgència:** És una pèrdua per alteració del múscul de la bufeta. Es presenta com a ganes imperioses d'orinar. Pot provocar pèrdues petites o bé una micció complerta. El múscul de la bufeta es relaxa quan aquesta s'omple d'orina i es contreu en el moment d'orinar. En aquesta incontinència les contraccions van com volen.

· **Incontinència urinària mixta:** És una barreja entre la d'esforç i la d'urgència.

· **Incontinència urinària per sobreeximent:** Es presenta sobretot en cas de prostatisme, bufeta caiguda i malalties neurològiques, que són situacions que comporten debilitació a la paret de la bufeta. Costa començar a orinar i, després de fer-ho, queda la sensació que no s'ha buidat del tot.

· **Incontinència urinària funcional:** Es refereix a pèrdues d'orina a causa d'una incapacitat física o mental per arribar a temps al lavabo. Cal tenir en compte les barreres arquitectòniques o de vestimenta.

També pot ser causa d'incontinència la presa de diürètics (fàrmacs o herbes com la cua de cavall o la carxofera) i també d'altres fàrmacs com: antidepressius, sedants, antihistamítics, antipiròtics i alguns tractaments antihipertensius, la cirurgia, la diabetis, infeccions d'orina, prostatisme i les intervencions quirúrgiques de pròstata. L'envelliment, la disminució de la coordinació dels moviments, marxa lenta, les barreres arquitectòniques i el tipus de roba interior també la poden ocasionar.

És un MITE amb el qual no s'hi pot fer res i acaba resultant un tema TABÚ. No són certes afirmacions com: és degut a l'edat, si bec menys aigua faré menys pipí...

Hàbits higiènic per millorar la continència:

-Anar al lavabo cada 2-3 h. No és bo retenir l'orina. Portar roba còmoda i fàcil de treure, fer exercicis per potenciar la musculatura, veure uns 2 l d'aigua al dia, moderar-ne la ingesta a partir de l'hora de sopar i evitar el restrenyiment.

-Amb la pèrdua de pes disminueix la pressió sobre la musculatura i la bufeta millora el control.

-També cal evitar substàncies i aliments excitants: cafè, te, cola, picants, xocolata, embotits i conserves, àpats molt condimentats...

-Evitar banys d'escuma, determinats sabons que irriren la bufeta, begudes alcohòliques i carbonatades i tabac.

-També són irritants de la bufeta els cítrics i el tomàquet. Això no vol dir que els haguéssim d'eliminar, però sí tenir-ho en compte en funció de l'activitat que hàgim de fer.

-Fer exercicis de Kegel, exercicis per reforçar la musculatura del sòl pelvià. Indicats en incontinència urinària d'esforç i urgència. Tenen àmpliament demostrada la seva seguretat i eficàcia. Consisteixen en contraure i relaxar els músculs del sòl pelvià de forma repetitiva per augmentar-ne la força i la resistència. Cal fer-los amb el ritme respiratori i és bo que primer anem a veure a un professional -llevadora, fisioterapeuta o infermera- que ens ensenyi la tècnica de forma correcta.

Es comença a notar milloria entre les 6 i 8 setmanes.

Com detectar quins són els músculs pelvians?

És el mateix moviment que fariem per tallar el raig d'orina: contraure els genitals i l'anus amb força com si no volguéssim que s'escapés res de l'interior. Al contraure, elevem las estructures pèlviques i, quan es relaxen, les baixem. Aquests exercicis es poden fer quan vulguem, ningú detecta què passa. Seria bo d'associar-los a fer alguna activitat quotidiana i és igual si els fem drets que assentats o estirats.

En algunes situacions pot ser necessari l'entrenament de la bufeta, cosa que s'anomena educació dels hàbits miccionals: es fa una programació dels horaris per anar al lavabo. Es comença per anar a orinar cada hora, i setmana a setmana es va allargant el temps. L'objectiu és aconseguir una micció cada 2-3 hores.

Les ganes d'orinar es poden controlar si respirem de forma lenta i relaxada, també contraent la musculatura del sòl pelvià i una cosa tan fàcil com és distreure's... Ens hem de quedar amb la idea que no és normal que se'ns escapi el pipí i que cal fer alguna cosa per millorar la situació. Un professional de la salut ens orientarà sobre què hem de fer.

OFICINA D'ATENCIÓ AL CONSUMIDOR

FACTURES DE LA LLUM MÉS CARES

JOSEP RAMON CLUA. TÈCNIC EN CONSUM. CONSELL COMARCAL DE LA TERRA ALTA

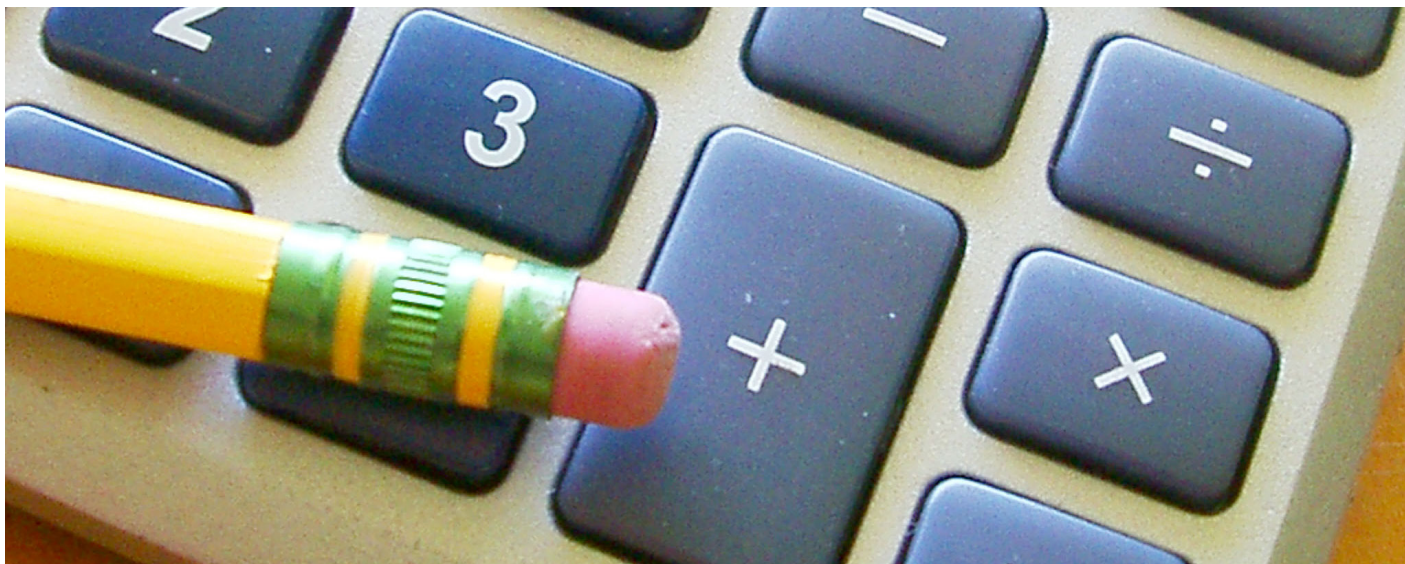
Una sentència impulsada per les companyies elèctriques està inflant els rebuts de la llum que estem rebent des d'agost fins a desembre.

Les companyies elèctriques han aconseguit una victòria als tribunals que tots notarem. La sentència judicial obliga a l'Estat a revisar els peatges d'accés (un dels components del preu de la llum) i determinades tarifes i primes de les instal·lacions del règim especial, que ens obliga a corregir a l'alça les quantitats pagades entre l'octubre de 2011 i març de 2012. Aquesta revisió afecta tant a qui tingui contractada la TUR (tarifa d'últim recurs) com als que estiguin al mercat lliure. Les factures que rebrem entre agost i desembre (entre 2 i 5, depenent del ti-

pus de contracte) inclouran un nou concepte per a cobrar-nos el recàrrec. De mitjana, seran uns 50 € a repartir entre aquests rebuts.

Per tractar-se d'un recàlcul de factures generades abans de l'1 de setembre de 2012, aquestes quantitats estaran subjectes al 18% d'IVA, i no els afecta la pujada de l'IVA que es produirà per a la resta de facturacions generades a partir de l'1 de setembre de 2012.

A la pràctica, estem parlant d'una pujada retroactiva del preu de la llum de més del 10%. Els que hagin fet servir calefacció elèctrica durant l'últim hivern seran els que més ho notaran.

ACTA SESSIÓ ORDINÀRIA 6-07-12

- S'ACORDA, per 5 vots a favor (4 PM i 1 ERC) i 4 abstencions (CIU), aprovar ratificar el Decret núm. 315/2012, de 12-6-12, en què s'aprova procedir als actes necessaris d'investigació i comprovació de la línia d'atermenament fixada a l'acta de 29-7-1970 de delimitació del perímetre exterior del mont Aguilàs núm. 7 d'utilitat pública i assenyalament del 7-9-12, per realitzar aquesta acció.
- Donar compte de Decret d'alcaldia n. 326, de 18-6-12, en què s'aprova la liquidació del pressupost de 2012.
- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar provisionalment una modificació del pressupost núm. 1/2012 per incorporar romanents de crèdit afectats de l'exercici anterior.
- S'ACORDA, per unanimitat, concertar/renovar una operació de crèdit, en la modalitat de préstec a curt termini, amb Catalunya Caixa per 100.000 €, que s'ha de cancel·lar en un termini màxim de 6 mesos, en data 30-12-12.
- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar atorgar una bonificació a José Martínez Vallés, Dolores Juana Pallarés Amposta, Manuel Martínez Vidiella, respecte al pagament de l'ICIO, consistent en només pagar el 2,5% d'aquest impost, enlloc del 4% vigent des de l'1-1-12, vist la naturalesa de les obres a realitzar i la resta de circumstàncies existents d'acord amb l'expedient instruït. El regidor Martínez (PM) s'absté respecte a l'expedient de Manuel Martínez Vidiella, atès que és el seu pare.
- S'ACORDA, per unanimitat, estimar, d'acord amb els informes tècnics i jurídics, les reclamacions presentades pels veïns que consten relacionats a l'expedient instruït i aprovar definitivament la imposició i, simultàniament, l'ordenació de contribucions especials per l'obra de pavimentació i reposició de serveis al c/ Barreres i c/ Castell.
- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar l'expedient de contractació, per tramitació urgent, mitjançant procediment obert, l'oferta econòmicament més avantatjosa, amb varis criteris d'adjudicació, amb caràcter plurianual, per a l'obra que consisteix en la 3a etapa de les obres de rehabilitació del celler i molí d'oli del Sindicat Agrícola, i es convoca la seva licitació. Aprovar la despesa plurianual corresponent, per als exercicis 2012-13, per 493.876,73 € per a finançar el contracte descrit. Aprovar el Plec de clàusules administratives particulars i tècniques que regirà el contracte d'aquestes obres.
- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar rectificar una part de l'acord de la sessió plenària anterior (11-5-12) en què es fixen els preus públics de les entrades i abonaments d'actes lúdics (concretament enlloc de Sant Joan es proposa fer una altra festa l'últim trimestre de l'any).
- Aprovar la delegació a BASE- Gestió d'Ingressos de la Diputació de les facultats de recaptació en executiva de diverses taxes municipals.
- S'ACORDA, per unanimitat:

Primer.- Aprovar la delegació de les facultats en matèria de recaptació en període executiu de la taxa d'escombraries, la taxa de clavegueram i la taxa de l'escola bressol, la titularitat de les quals pertany a l'Ajuntament, a favor de la Diputació.

Segon.- Aprovar i incorporar el conveni regulador de la delegació de facultats de gestió, liquidació, inspecció i recaptació d'ingressos a favor de la Diputació, on s'indiquen totes les delegacions conferides.

Tercer.- La durada de la present delegació serà fins al 31-12-15, prorrogable per reconducció tàcita, per períodes consecutius de 4 anys, la qual es produirà, llevat que qualsevol d'ambdues administracions acordin deixar sense efecte l'esmentada delegació, cosa que haurà de notificar-se amb una antelació mínima de 3 mesos.

Quart.- La prestació dels serveis que es deriven de la present delegació comportarà una compensació econòmica que consistirà en el pagament dels imports especificats a l'article 5 de l'Ordenança fiscal

reguladora de les taxes per la prestació de serveis encomanats a BASE - Gestió d'Ingressos.

- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar fixar com a festes locals pel 2013 el 12-4-13 i 5-12-13.
- S'ACORDA, per unanimitat, donar suport al Correllengua 2012. Donar suport a les entitats i grups del municipi interessats en organitzar el Correllengua i aportar la infraestructura i l'ajuda necessària. Donar suport a les iniciatives de voluntariat promogudes per la CAL i encaminades a facilitar l'apropiació i l'ús del català oral entre persones i col·lectius, especialment entre la població nouvinguda.
- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar la moció del grup ERC respecte a la unitat lingüística de la llengua catalana.
- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar la moció de l'IDECE sobre el transvasament del riu Ebre.
- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar la moció de l'IDECE sobre la necessària aturada dels trens Euromed a l'estació l'Aldea-Amposta-Tortosa.
- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar sol·licitud de gratuïtat de l'autopista AP-7 al seu pas per les Terres de l'Ebre fins que no quedi construïda l'autovia A-7.
- Donar compte de l'informe emès per la Comissió Cívica del Patrimoni de les Terres de l'Ebre respecte a l'abocador que es vol construir al poble per unes empreses privades.
- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar demanar ajut a la Generalitat i a la resta d'administracions per fer actes de neteja per prevenir incendis a la serra de Cavalls-Pàndols.
- Donar compte d'extractes bancaris, relació de factures per pagar i compliment llei interessos moratoris

Despeses: Factures 2011 pendents pagament (veïns poble): 31.297,84 €; Factures 2012 pendents pagament (veïns poble): 26.383,79 €; (fora poble): 55.789,35 €.

Ingressos: Subvencions pendents d'ingressar: 300.014,66 €.

Saldo bancaris: Caixa de Pensions: 60.000 € (ingrés afectat per projecte futur Cooperativa). Catalunya Caixa: 111.855,17 € (hi ha un ingrés afectat per projecte futur Cooperativa, subvenció DAAM de 113.876 €). Banc Santander: 56.533,23 €.

Informació d'alcaldia

Informa de la visita de Pere Godall, supervivent de la Batalla de l'Ebre. Invita tots els regidors als actes que s'han de fer a la cota T-703. Hi haurà un dinar a Gandesa. Espera que properament l'Ajuntament porti la batuta d'organitzar l'acte, degut a la seua edat.

Informa de la convocatòria de subvencions del Pla Local de Joventut. Estan estudiant les activitats que es pensen demanar. La tècnica del Consell els ajudarà.

Informa que va assistir a l'exposició a CosmoCaixa que es va fer sobre la Cooperativa del Pinell. Abans de l'agost hi ha prevista la visita al poble del director general de Patrimoni de la Generalitat. Vol conèixer de mà la Cooperativa. Ja se'ls convidarà.

Informa de les obres de descontaminació del pantà de Flix, que licita l'empresa pública Aguamed. Potser hi pot haver problemes si no es desenvolupen aquestes obres. L'obra de nova captació de Mas Moteller es troba paralitzada però els consta que l'expedient de compra de terrenys s'ha iniciat. Estan a l'espera de notícies i de com evoluciona tot el tema de la descontaminació del pantà i com els pot afectar.

Informa que el subministrament d'aigua al veïnat es podria veure's afectat si s'inicia la descontaminació del pantà i no es fa abans l'obra del Mas de Moteller. Els van advertir, des de la Generalitat, ja que no se sap d'on prové l'aigua que se subministra al poble, si del riu o bé d'un altre lloc. Hauran de fer més controls des de l'Ajuntament a l'aigua que se subministra al veïnat. El regidor Pallarés (CIU) manifesta que afectaria més a l'aigua d'ús agrícola. Pregunta si existeix algun protocol.

L'alcalde respon que no. S'estableix un debat entre el regidor Pallarés i l'alcalde sobre aquest tema.

Informa de la reunió que va tenir amb el sr. Carulla, gerent de les empreses promotores de parcs eòlics. Només es faran dos parcs: un d'ells, el parc de Móra d' Ebre i la resta de parcs eòlics que havia previst fer al Pinell de Brai i altres pobles del voltant es troben paralyzats a l'espera de veure com evoluciona el tema de les primes eòliques. La construcció de la línia d'evacuació eòlica també està paralyzada pel tema de la suspensió de les primes.

Precs i preguntes

El regidor Pallarés (CIU) pregunta respecte a les obres/actuacions que s'han fet enguany per depurar l'aigua de la piscina municipal. El regidor Faneca (ERC), regidor de serveis, li respon que es preveu aconseguir un gran estalvi. Ara és molt més barat, ja que es fa mitjançant clor líquid. S'ha instal·lat una màquina automàtica. El cost és de 1.200 (400x3) i 300 € del dipòsit. El cost de la mà d'obra d'instal·lació es troba dins d'aquests preus. L'any passat es van gastar 4.600 € en pastilles de clor. S'estalviarà en clor i altres productes.

La regidor Vallespi (CIU) pregunta a quina empresa d'espectacles es contractarà enguany les festes. L'alcalde li respon que a Espectacles Catalunya SL, com sempre. Degut a la crisi econòmica existent les orquestres han baixat els seus pressupostos. Preveuen una rebaixa del 20%.

**ACTA SESSIÓ
ORDINÀRIA 14-09-12**

- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar l'expedient de reconeixement extrajudicial de crèdits núm. 2/2012 per 10.127,52 €.
- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar definitivament els estats i comptes anuals de l'exercici 2011.
- S'ACORDA, per 5 vots a favor (4 PM i 1 ERC) i 4 vots en contra (CIU), aprovar donar d'alta a Muface i classes passives al regidor Marc Martínez Aroca des d'1-09-12 atès la seua dedicació exclusiva a l'Ajuntament des de l'esmentada data, de conformitat amb anterior acord plenari adoptat
- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar delegar en l'alcalde la tramitació de tot l'expedient de contractació de l'aprofitament plurianual de pastures a la forest Obaga d'Argila, Coves Roges, Cavalls i Pándols, núm. 8 del catàleg de forests d'utilitat pública de Tarragona, propietat de l'Ajuntament.
- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar la devolució de la garantia definitiva de l'obra Centre de dia al contractista AGBREL Promotora SL.
- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar requerir al Dep. de Governació i Dep. d'Economia de la Generalitat i Hisenda de l'Administració de l'Estat el pagament de subvencions endarrerides del FEDER i altres subvencions.

Generalitat

Subvencions impagades	Import
Subv. Dep. Indústria- Obra gas	46.494,77 €
Subv. Generalitat Pla Local Joventut	3.560,40 €
Subv. Generalitat Pla Local Joventut	890,10 €
Bestreta subv. DAAM - Gestió forestal sostenible	13.500,00 €
Subvenció Dep. Ens. - Escola bressol curs 2011-12	La Generalitat encara ha de resoldre la quantitat a percebre

Subvencions impagades	Import
Subvenció carrer electes	La Generalitat encara ha de resoldre la quantitat a percebre.

Adm. de l'Estat

Subv. pla FEDER- Obra la Pianola	131.000 €
Subv. pla FEDER- Obra d'adequació d'espais exteriors	100.000 €

Consell Comarcal

Subv. Fira	1.000 €
------------	---------

- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar demanar a BASE de Diputació una bestreta respecte als tributs municipals recaptats per aquest organisme per 19.000 €. A final d'any s'autoritza a BASE- Gestió d'Ingressos a compensar aquest import amb els imports que recapti dels tributs que l'Ajuntament li ha delegat.
- S'ACORDA, per 5 vots a favor (4 PM i 1 ERC), 3 vots en contra (CIU) i 1 abstenció del regidor Segura (CIU), aprovar ratificar el Decret d'alcaldia núm. 442/2012 (Teresa Segura- piscina).
- S'ACORDA, per 5 vots a favor (4 PM i 1 ERC) i 4 vots en contra (CIU), aprovar ratificar el Decret d'alcaldia núm. 426/2012 (Taula de contractació de l'obra de la Cooperativa. 3a etapa).
- S'ACORDA, per 5 vots a favor (4 PM i 1 ERC) i 4 abstencions (CIU), aprovar ratificar el Decret d'alcaldia núm. 413/2012 (jutjat contenciós adm.), núm. 396/2012 (jutjat contenciós adm.) i núm. 424/2012 (desestimació de recursos de reposició contra actes necessaris d'investigació i comprovació de la línia d'atermenament).
- S'ACORDA, per 5 vots a favor (4 PM i 1 ERC) i 4 abstencions (CIU), aprovar desestimar recursos de reposició interposats per Suministros Arcilla SA i Arcillas i Arenas Refractarios Pándols SA, contra l'acord del Ple, de 11-05-12, pel qual es va acordar rectificar l'inventari de béns municipals incloent de forma expressa i detallada la part reforestada de les parcel·les 34 i 57 del polígon 1 del terme municipal, corresponent a la forest pública núm. 7 de propietat municipal.
- S'ACORDA, per 5 vots a favor (4 PM i 1 ERC) i 4 abstencions (CIU), desestimar els recursos de reposició interposats per Suministros Arcilla SA i Arcillas i Arenas Refractarios Pándols SA contra l'acord del Ple, de 11-05-12, pel qual es va denegar la petició de descatalogació parcial, ocupació temporal i modificació dels límits de la forest d'utilitat pública Aguilàs núm. 7 del CUP de Tarragona, respecte a la parcel·la 57 i part de la 34 del polígon 1.
- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar la moció de l'ACM en defensa del nostre model d'organització territorial, del mapa municipal i de l'autonomia local.
- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar moció del grup PM per a la reimplantació del programa Prepara segons el Reial Decret-11e1/2011, d'11 de febrer, de mesures urgents per a promoure la transició a l'ocupació estable i la requalificació professional per a les persones desocupades.
- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar moció de l'ACM en defensa del pacte fiscal, una hisenda i agència tributària pròpia.
- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar atorgar una bonificació a Mark van Wier, Montserrat March Martí, Miquel Pellisa Amposta, Josep Maria Álvarez Alcon, Agustin Cherto Martínez, Leandro Pegueroles Borrull respecte al pagament de l'ICIO, consistent en només pagar el 2,5 % d'aquest impost, enlloc del 4 % vigent des de l'1-1-2012, vist la naturalesa de les obres a realitzar i resta de circumstàncies existents d'acord amb l'expedient instruït.
- Donar compte d'extractes bancaris, relació de factures per pagar i compliment de la Llei interessos moratoris.

Despeses: Certificacions d'obra pendents pagament: 31.297,84 €. Factures 2012 pendents pagament (veïns poble): 34.123,38 €; (fora poble): 88.242,69 €.

Ingressos: Subvencions pendents d'ingressar: 300.014,66 €.

Saldos bancaris: Caixa de Pensions: 60.000 € (ingrés afectat per projecte futur Cooperativa). Catalunya Caixa: 131.963,81 € (hi ha un ingrés afectat per projecte futur Cooperativa, subvenció DAAM de 113.876 €). Banc Santander: 59.545,23 €.

Informació d'alcaldia

Informa que el dia 20-10-12 hi ha una previsió del Dep. de Salut d'inaugurar el consultori mèdic. Es convida tots els regidors a l'acte.

Informa que les obres de la 2a fase, 2a etapa de la Cooperativa, han estat licitades per Incasol, i d'aquest es van adjudicar a Construccions Jaén SL. L'Ajuntament no ha estat convidat en cap moment en el procés de licitació.

Les obres, de la 3a etapa, són finançades per La Caixa sota les directrius que fixa el Dep. de Cultura. L'Ajuntament ha licitat aquestes obres sota les indicacions del Dep., que ha dit els plecs que s'havien d'aprovar i criteris d'adjudicació. Les empreses del poble no han pogut participar en la licitació ja que no tenen la classificació requerida. Abans d'acabar el setembre està previst adjudicar-les, d'acord amb el dictamen de la taula de contractació, de la qual forma part un tècnic del Dep. de Cultura. Totes les empreses han proposat en les seves ofertes contractar aturats del poble.

S'estableix un debat entre el regidor Segura (CIU) i l'alcalde sobre aquest tema.

Precs i preguntes

El regidor Pallarés (CIU) manifesta que a la bassa hi ha molta herba, plàstics i vidres. S'hauria de fer manteniment al menys una vegada al mes. El regidor Faneca (ERC) li respon que l'empresa adjudicatària, Martínez, ha de pujar per arreglar el banc trencat. Les herbes es van fent.

La regidora Vallespí (CIU) manifesta que durant les festes s'han abaratit els costos. Pregunta per què s'han suprimit els concerts. Anava molta gent de diferents edats i sembla que, a nivell econòmic, eren viables ja que, a canvi del sopar, l'orquestra els feia. L'alcalde li respon que l'any passat, entre els dos dies, va comptar 70 persones. Molta gent no hi anava, ja que el ball de jota acabava tard. La idea pels propers anys és fer activitats musicals a la plaça de 8 a 9. Enguany no hi hagut temps d'organitzar-ho. Al no haver concert, s'han estalviat de pagar el sopar a les orquestres. La regidora Martínez (PM) diu que les orquestres, a canvi del sopar, no feien el concert gratuït. En els anys anteriors, el cost del sopar va pujar 1.200 €. Enguany, s'ho han estalviat.

La regidora Vallespí pregunta el motiu per què no s'ha fet la trobada de la jota. Era un tradició del poble, que portava molta gent. L'alcalde li respon que a molts pobles, per diferents motius, no els hi anava bé venir aquell dia. La idea és recuperar-ho en el futur.

La regidora Vallespí manifesta que, com a membre del grup de jota del poble, es presta a col·laborar per trucar els pobles i ajudar en l'organització. L'alcalde li dona les gràcies.

El regidor Segura manifesta que abans el representant de les orquestres posava uns inflables pels petits a cost zero. Cal que ho tinguin en compte de cara al futur. L'alcalde li respon que enguany demanaven cobrar per aquest servei.

El regidor Segura manifesta que l'escola bressol s'havia d'obrir l'últim cap de setmana de l'agost però, pel problema de les obres que s'han fet, no ha pogut ser. Les obres es podien haver fet abans i la brigada podia haver fet les vacances més tard. El regidor Martínez (PM) manifesta que són conscients que les obres creen alguna dificultat en l'obertura de l'escola bressol. Les obres que s'han fet les ha demanat la inspectora i són per raons de seguretat dels nens.

El regidor Segura manifesta que si en el proper Ple es pot presentar balanç de la Fira, ingressos i despeses. El regidor Martínez manifesta que en el proper Ple és impossible. En el tema dels ingressos, encara es troben pendents de pronunciar-se administracions respecte a subvencions demanades. Quan es tingui tot amb la forma definitiva, ho presentaran. El Consell Comarcal encara ha de pagar la subvenció de l'any passat.

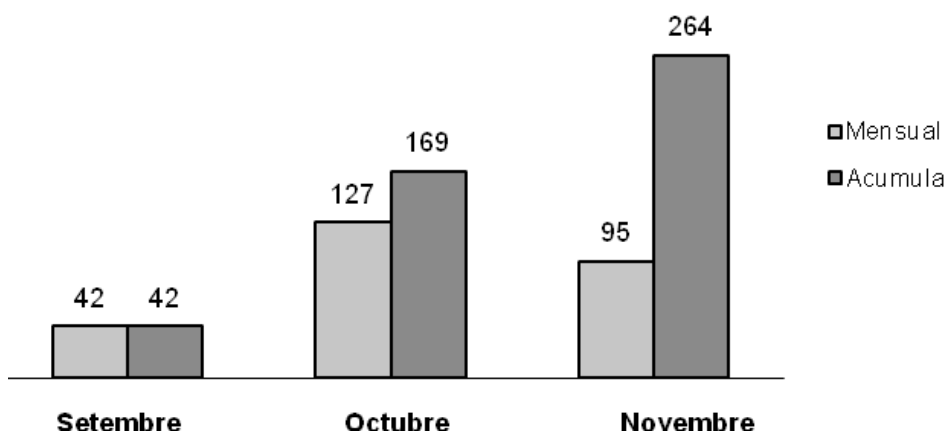
EL TEMPS

REGISTRE DE TEMPERATURES I PLUVIOMETRIA DEL TRIMESTRE SETEMBRE-OCTUBRE-NOVEMBRE DE 2012

AGUSTÍ COLELL MARTÍNEZ

En la taula següent s'expressen les temperatures màximes, mínimes i mitjanes dels mesos de setembre, octubre i novembre de 2012. En el gràfic de barres les precipitacions dels mateixos mesos.

Precipitacions setembre-octubre-novembre 2012

	Setembre		Octubre		Novembre	
dia	15	29	9	29	2	6
màxima / mínima	32.6	14.5	32.4	5	26.4	5.5
temperatura mitjana	24.1		19.2		13.3	

AGUSTÍ COLELL MARTÍNEZ

1 TROBA EL NÚMERO QUE SEGUEIX EN LA SUCCESIÓ: 2, 3, 5, 9, 17, 33, X?

2 COM A PREPARACIÓ DE LES CURSES DE SANT LLORENÇ, L'ALBERT, BATISTE, CARLES I DANI VAREN FER UNA CURSA DE PROVA, I SABEM QUE: A) BATISTE NO VA ARRIBAR NI EL PRIMER NI EL TERCER. B) CARLOS VA SER MÉS RÀPID QUE L'ALBERT. C) DANI ES QUEDA DOS LLOCS DARRERA DE BATISTE. SABRIES DEDUIR L'ORDRE D'ARRIBADA?

4 INTENTA RESOLDRE ELS DOS SUDOKUS SEGÜENTS. EL SEGON COSTA UNA MICA MÉS DE RESOLDRE.

3 UNA PERSONA S'HAVIA DE PRENDRE DOS PASTILLES, UNA PER AL COR I UN ALTRA PER AL FETGE. LES PASTILLES EREN EXACTAMENT IGUALS. UN DIA ES VA DISTREURE I ES VA PREPARAR DOS PASTILLES PER AL COR I UNA PER AL FETGE SENSE QUE DESPRÉS POGUÉS DISTINGUIR-LES. NO PODIA TIRAR-LES I AGAFAR-NE DE NOVES. COM S'HO VA PODER FER PER PRENDRE EXACTAMENT UNA PASTILLA PER AL COR I UNA PER AL FETGE CADA DIA?

6	4	3	5					
1	2	7	4		9			
	8				6		2	4
							9	8
	9		8	5	4		7	1
4	3	8			7			
		2	6	3	1		4	
						1		2
	2		9	2	8	5	3	

							3	
3	1			4	6			
					2			9
5				2			9	8
		9				1		
	2	6			1			5
		2	8		5	6		
			2	3				
						5		

Solucions als passatemps de la revista

65

1 El número solució és el 6385. Entre els números 1234 i 5678 sumen 4 ferits, per tant ni el 0 ni el 9 estan en el número incògnita. I com 0569 té dos ferits el 5 i el 6 són del número. En 0935 hi ha un mort, que no és el 3 perquè està a la mateixa posició que en la primera tirada. El mort serà el 5 i el 3 serà el ferit. En 1375 hi ha dos morts, que són el 3 i el 5, a més, deduïm que el 7 no és una xifra del número, i per tant ho serà el 8 juntament amb el 6. Aquesta xifra ha d'ocupar la primera posició. El 8 ha d'ocupar la tercera posició, que és l'única que queda per determinar.

2 Solament cal agafar-ne 3. Almenys dos seran negres o dos blancs.

3

Equip	Jugats	Guanyats	Perduts	Empatats	Gols F	Gols C
A	2	1	1	0	1	1
B	2	2	0	0	5	2
C	2	0	2	0	2	5

TELÈFONS D'INTERÈS

Ajuntament del Pinell	977 426 231	Punt d'informació juvenil	977 420 614
Metge del Pinell	977 426 329	Estació d'autobusos Gandesa	977 420 910
Generalitat de Catalunya Deleg. Territorial del Govern	977 441 234	RENFE Móra la Nova	977 400 349
Ambulàncies Gandesa	977 420 697	Avaries Telèfon	1002
Urgències	977 420 036	Avaries llum	977 440 032
Creu Roja Batea	977 420 965	Mossos d'Esquadra	088
CAP Gandesa Ambulatori	977 421 245	Bombers Urgències	977 420 080
Ambulatori Tortosa	977 500 333	Bombers Consultes	977 420 885
Hospital Verge de la Cinta	977 519 100	Farmàcia Pinell	977 426 076
Hospital de la Santa Creu	977 500 533	Hospital Móra d'Ebre	977 401 811 977 401 863
Quinta Aliança	977 501 344	CEIP Cèsar Martinell	977 426 216
Consell Comarcal de la Terra Alta	977 420 018	Serveis funeraris Mena	977 178 376
DARP Gandesa	977 420 146	Funerària comarcal Móra d'Ebre	977 403 112

FARMÀCIES DE GUARDIA

SETMANA	GENER	FEBRER	MARÇ
PRIMERA	Horta	Batea	Caseres-Arnes
SEGONA	Corbera	El Pinell	Batea
TERCERA	La Fatarella	Bot	Horta
QUARTA	Gandesa	Gandesa	Vilalba
QUINTA	Batea	Caseres-Arnes	Gandesa

CAPS DE SETMANA: Móra d'Ebre. Les farmàcies de guàrdia mantenen els torns setmanals. Gandesa està oberta tots els dissabtes de 10h fins a 20h.

Telèfons: Arnes 977 435 389 / Batea 977 430 263 / Bot 977 428 200 / Caseres 977 431 859 / Corbera 977 420 465 / La Fatarella 977 413 417 / Gandesa 977 420 069 / Horta 977 435 023 / El Pinell 977 426 076

TRENS

RENFE www.renfe.es | 902 240 202

Móra la Nova	Tarragona	Sants	Tren
6.41 *	7.47	9.05	RE
8.27	9.25	10.35	RE
12.15	13.24	14.35	RE
14.37	15.57	17.05	RE
17.54	18.57	20.09	RE
19.27	20.28	21.36	RE

* Els diumenges circula des de Reus
** No circula els diumenges
*** Només circula els diumenges

Tortosa	Tarragona	Sants	Tren
6.15 **	7.19	8.35	RE
7.48	8.54	10.05	RE
9.18	10.31	11.35	RE
10.45	11.56	13.05	R
13.24	14.26	15.35	CE
15.54	16.57	18.05	CE
17.25	18.29	19.35	CE
18.03***	19.11	20.35	R
18.50	19.55	21.05	RE
19.12***	20.38	21.40	R
19.36	20.58	22.08	RE

AUTOBUSOS

Els autobusos dels estudiants del Pinell de l'IES Terra Alta de Gandesa poden ser utilitzats per la gent de la població. Els horaris són: Dl. a dv., sortida del Pinell: 8:40, arribada a Gandesa: 8:55. Divendres, sortida de Gandesa: 14:30, arribada al Pinell: 14:45. Dl., dm. i dj., sortida de Gandesa: 17:30, arribada al Pinell: 17:45 h.

HISPANO IGUALADINA

www.igualadina.com | 977 770 698

Sortides de Gandesa

Destí	de dilluns a divendres	dissabtes	festius
Tarragona	6.30-8.55-12.00-16.25	9.35-16.25	16.55
Reus	6.30-8.55-12.00-16.25	9.35-16.25	16.55
Barcelona	8.55-16.25	9.35-16.25	16.55
Alcanyís	11.25-18.50	12.20-18.50	12.20

Retorn a Gandesa

Destí	de dilluns a divendres	dissabtes	festius
Tarragona	*8.30-9.29-14.00-17.00	10.17	10.00
Reus	8.50-10.05-14.20-17.45	11.15-17.35	11.15
Barcelona	8.15-16.00	9.00-16.00	9.00
Alcanyís	8.00-15.30	8.45-15.30	16.00

*només de dilluns a dijous

Llocs de sortida: Barcelona: Estació d'autobusos de Sants, Tarragona: Estació d'autobusos, Reus: Estació d'autobusos, Alcanyís: Av. d'Aragó, 5, Gandesa: Estació d'autobusos.

HIFE

www.hife.es | 902 119 814 | Sortides des del Pinell de Brai

Sortida	Destí	Arribada	Dies	Sortida	Destí	Arribada	Dies
06.00	Gandesa	06.15	Dl a Dv feiners	13.10	València	18.50	diari
06.00	Móra la Nova		Dl a Dv feiners	13.15	Gandesa	13.30	Dl a Dv feiners
07.30	Tortosa	08.15	Dl a Ds feiners	14.40	Gandesa	15.00	Dl a Dj
07.30	Barcelona	10.40	Dl a Ds feiners	15.40	Gandesa	16.00	Dv lectius
08.45	Gandesa	09.00	Dl a Dv feiners	15.45	Tortosa	16.25	Dl a Dv feiners
09.05	Gandesa	09.20	diari	15.45	Barcelona	20.15	Dl a Dv feiners
09.05	Saragossa	11.45	diari	17.35	Gandesa	17.45	diari
09.05	Pamplona	15.30	diari	17.35	Saragossa	20.00	diari
09.05	Bilbao	16.15	diari	17.35	Pamplona	22.45	diari
09.05	Santander	17.45	diari	17.35	Bilbao	00.30	diari
09.05	Burgos	19.15	diari	17.35	Madrid	00.45	diari
09.05	Madrid	16.35	Dl a Ds feiners	18.05	Tortosa	19.00	diari
09.15	Tortosa	10.00	Dl a Dv feiners	18.05	Castelló	21.00	diari
13.10	Tortosa	14.25	diari	18.05	València	22.00	diari
13.10	Castelló	17.35	diari				

SOLUCIÓ AL QUI ÉS QUI

Foto cedida per la Salvadora de Catxarri.
Any 1970. Quintos nascuts l'any 1951 i 1952

1. Perte Martí Vinaixa, de Calil
2. Rosa Mª Vallés Alerany, de Mariet
3. Lina Serres Colell, de l'Havanero
4. José Ramon Serres Borràs, de Pifanyo
5. Pepita Pegueroles Álvarez, d'Aulesa
6. Eloi Algueró Alcon, de Bernabé
7. Josep Montagut Lúis, de la Zabiell
8. Agustí Serres Colell, de l'Havanero
9. Pepita Quixalòs Serres, del Listero
10. Magdalena Arnal Amposta, de Batallón
11. Josep Faneca Amposta, de l'Amàlia
12. Mª Teresa Borràs Martí, de Marcel·lí
13. Gerardo Ferré Serres, de la Dolores de Roquetes
14. Sagrario Aguilar Vallespi, de la Joanita de Maio
15. Antonio Martínez Borràs, de Garbí
16. Magdalena Colell Martínez, de Colell
17. Antonio Martínez Borrull, de la Bàrbara
18. Lourdes Serres Colell, de l'Havanero
19. Montserrat Ferré Martí, del Picaito
20. Pere Clua Ferré, del Tivenxar

ELECTRICITAT i FONTANERIA
A&B C.B.

INSTAL·LACIONS D'ELECTRICITAT I FONTANERIA
C/ Pilonet, 13 Tel. 977 42 63 38

Peluqueria Unisex
CRIS

C/ Lleida, 26 Tel. 977 42 60 05 - 977 42 60 34
EL PINELL DE BRAI

Reparació i venda d'ordinadors. Servei d'accés a internet.

HelpSystems

Ferran Montagut
Telèfon: 977 457 408
Mòbil: 649 304 857
E-mail: ferran@helpsystems.info
www.helpsystems.info

Xarxes informàtiques. Servei a domicili.

COOPERATIVA
DE CONSUM
SANTA MAGDALENA

C/ Tortosa, 4
Tel. 977 426 086

F A R M À C I A

Laureano
Blanch
Escurriola

C/ Lleida, 3 Tel. 977 42 60 76

OBRES
FAB

CONSTRUCCIONS
EN GENERAL

C/ Santa Magdalena, 18
Tel. 977 42 60 73 620 88 97 14
43594 EL PINELL DE BRAI

Formació · Programació a mida · Pàgines web
Venda d'ordinadors, Reparació...
Fungibles (tònens, tinta, paper...)
Internet, ADSL,...
Disseny Gràfic, Publicitat
Maquetació, Tríptics,...
www.ebresoft.com info@ebresoft.com
Tel/Fax. 977 42 60 25

C/ Forn, 2
Tel. 977 42 61 11
El Pinell de Brai

Taller Mecànic
Eleuterio Serres Amposta
Tel. 977 42 62 15

Peixateria Sònia
Peix fresc i marisc

c/ Sant Domènec, 3
Tel. 977 42 61 86
El Pinell de Brai

“TODO & SERRES”
GESTORIA ADMINISTRATIVA

Plaça Farola, 5 baixos
43780 Gandesa TARRAGONA

SEBINA
QUEVIURES 2001 s.l.

C/ Costa, 7. Tel. 977 42 62 89
EL PINELL DE BRAI

LA PUÇA

Carrer del Pou de la Neu

Carrer Font, 10
Tel. 977 42 62 35

FUSTERIA MECÀNICA I MOBLES
JOSEP VALLESPÍ MONTAGUT

C/ Pilonet, 19 Tels. 977 42 60 63 - 977 42 60 98
EL PINELL DE BRAI

carícies d'oli

Cosmètica natural artesana
www.caricies.com
info@caricies.com

PINTURES I DECORACIONS
SERRES

C. del Cos, 5
Tels. 977 42 63 11 - 618 44 02 29
EL PINELL DE BRAI

à ca l'àngel
allotjament rural

C/ Pou de la neu, 16 - 43594 El Pinell de Brai - Tarragona
tel. 977 426157 e-mail: info@calangel.info www.calangel.info

FELIU
Productos Refractarios

MATERIALES DE ALTA CALIDAD
PARA LA INDUSTRIA

Gres Rústico
el PRO

Tabica Medallón 25 x 12 / 33 x 12

Cobalto esquina 25 x 25 / 33 x 33

FÁBRICA
Carretera Gandesa, s/n
Tel. 977 42 62 46
Fax 977 42 63 27
EL PINELL DE BRAI
(Tarragona)

OFICINAS Y ALMACÉN
Polig. Ind. El Canal, Nave 10
Ctra. Nac. 340 Valencia-Barcelona
Tel. 964 53 52 50
Tel. 964 53 54 30
Fax 964 53 54 30
12540 VILLAREAL
(Castellón)

**Vins naturals,
sense sulfits
afegits**

Laureano Serres Montagut
www.serres.net
laureano@serres.net

tel. **627423040 - 977426356**

**Assessorament
Informàtic
Ordinadors
Xarxes
WEB**

Laureano Serres Montagut
tel. **627423040**

MANUALITATS

Arbre de nadal elaborat a base de tapets i boletes de ganxet, realitzat per Juanita Sabater, de Fontana.

PLATS D'ARA I D'ABANS

**ARRÒS AMB
POLLASTRE I BOLETS**

MAGDA FERRÉ

Què hi posem?

1 ceba petita trossejada
250 g de bolets variats (rovellons, brunetes, pegaloses,...) trossejats a làmines
250 g de pollastre a trossets petits
Un grapat de pèsols
All i julivert
Caldo de timó
Arròs, oli i sal

Com ho fem?

Primer calentarem l'oli en una paella i afegirem la ceba, tot remenant-la durant uns minuts a foc lent. A continuació posarem els bolets i l'all, i els tindrem fins que comencin a soltar líquid. Anirem remenant fins que s'acabi el suc. Després ho reservarem i en la mateixa paella sofregirem el pollastre. Finalment sofregirem l'arròs amb tots els ingredients més el julivert, afegirem el caldo infusionat de timó i els pèsols i ho tindrem al foc durant uns 15 minuts sense remenar. A l'acabar taparem la paella i ho deixarem reposar uns 5 minuts més.

Bon profit!

SABEU ON ESTÀ?

Sabeu on està aquesta original barana de ferro?

Solució al sabeu on està: El pedrís amb flors del número anterior es va poder veure durant tot l'estiu a l'entrada del poble, a la paret de ca la Dolores de Roquetes.

QUI ÉS QUI?

Els quintos l'any 1970. Foto cedida per la Salvadora de Catxarri.